

نشریه سه الفدار

شماره هشتم ■ سال دوم ■ بهمن ماه ۱۴۰۴

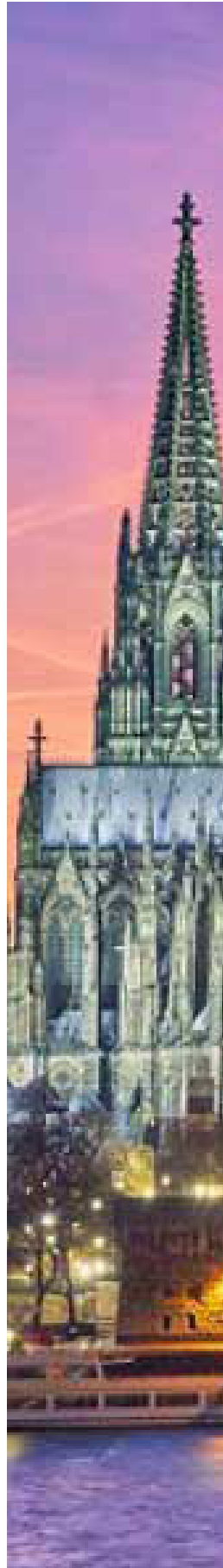
- آشنایی با مرکز مالکیت معنوی آلمان
- آشنایی با مرکز مالکیت معنوی سوئیس
- آشنایی با مرکز مالکیت معنوی روسیه

نقش اوراسیا در فناوری های جهان

سازمان‌های مالکیت فکری در قلب اروپا و اوراسیا

سیستم‌های مالکیت فکری در کشورهای آلمان، سوئیس و روسیه، هر کدام به دلایل تاریخی، اقتصادی و جغرافیایی، نقشی تعیین‌کننده در شکل‌دهی به نوآوری جهانی ایفا می‌کنند. آلمان به عنوان بزرگترین اقتصاد اروپا و یک غول صنعتی، سوئیس به عنوان میزبان سازمان جهانی مالکیت فکری (WIPO) و قطب نوآوری‌های با کیفیت، و روسیه به عنوان یک قدرت اوراسیایی با تمرکز بر توسعه فناوری‌های استراتژیک، دارای دفاتر IP با اهمیت بین‌المللی هستند. در این مقاله، به معرفی عمیق این سه نهاد کلیدی و تأثیر آن‌ها بر اکوسیستم فناوری می‌پردازیم.

دفتر ثبت اختراعات و علائم تجاری آلمان

دفتر ثبت اختراعات و علائم تجاری آلمان (Deutsches Patent- und Markenamt - DPMA)، بزرگترین دفتر مالکیت فکری ملی در اروپا و ششمین دفتر بزرگ در جهان است. این سازمان که قدمتی بیش از ۱۴۵ سال دارد، ستون فقرات حفاظت از IP در آلمان است؛ کشوری که به دلیل دقت مهندسی، نوآوری در تولید و کیفیت صنعتی مشهور است. مقر اصلی DPMA در مونیخ است و شعباتی در ینا و برلین دارد.

نقش محوری در اقتصاد صنعتی

DPMA مسئول اعطای پتنت‌ها، ثبت مدل‌های کاربردی (Utility Models)، علائم تجاری و طرح‌های صنعتی (Design) است. نقش این سازمان فراتر از ثبت ساده بوده و به عنوان حافظ اصلی حقوق مالکیت صنعتی آلمان عمل می‌کند:

حامی صنایع پیشرو: آلمان در زمینه‌هایی مانند فناوری حمل و نقل (Automotive)، مهندسی مکانیک، الکترومکانیک و فناوری انرژی پیشرو جهانی است. DPMA با ارائه خدمات سریع و دقیق، به طور مستقیم از این صنایع حمایت می‌کند. به عنوان مثال، فناوری حمل و نقل به طور معمول رتبه اول را در میان حوزه‌های فناوری برتر در آلمان دارد که نشان‌دهنده فعالیت بالای صنعت خودروسازی است.

پتنت‌های با کیفیت بالا: در کنار دفتر پتنت اروپا (EPO) که در مونیخ قرار دارد، DPMA نیز به دلیل بررسی‌های دقیق و کیفیت بالای پتنت‌های صادر شده در سطح جهانی اعتبار دارد. سیستم حقوقی آلمان در حوزه IP، یک سیستم معتبر و با ثبات برای متقاضیان داخلی و خارجی فراهم می‌کند.

مدل کاربردی (DPMA): Gebrauchsmuster یکی از دفاتر مهمی است که حق مدل کاربردی را به عنوان یک پتنت سریع‌تر و با دوره حفاظت کوتاه‌تر (۱۰ سال) ارائه می‌دهد. این ابزار به شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs) و نوآوران این امکان را می‌دهد که نوآوری‌های افزایشی و سریع خود را به سرعت ثبت کنند.

تمرکز بر دیجیتال‌سازی و فناوری‌های آینده

در سال‌های اخیر، DPMA به طور فزاینده‌ای بر حوزه‌های نوظهور فناوری تمرکز کرده است. آمارها نشان می‌دهند که فناوری کامپیوتر (Computer Technology) و تجهیزات اندازه‌گیری در حال رشد سریع در میان درخواست‌های پتنت آلمان هستند، که انعکاس‌دهنده تمرکز کشور بر دیجیتالی شدن صنعت (Industry ۴.۰) و استفاده از هوش مصنوعی (AI) در فرآیندهای صنعتی است. DPMA همچنین با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فنی خود، خدمات الکترونیکی را بهبود بخشیده تا روند ثبت درخواست‌ها را ساده‌تر کند.

قلب مهندسی
بشریت...

مؤسسه فدرال مالکیت فکری سوئیس (IGE/IPI)

مؤسسه فدرال مالکیت فکری سوئیس
(Eidgenössisches Institut für Geistiges
Eigentum - IGE/IPI)، مستقر در برن، یکی از
دفاتر IP با کیفیت‌ترین و متمرکزترین در جهان
است. موقعیت سوئیس به عنوان مرکز مالی،
تحقیقاتی و میزبان سازمان جهانی مالکیت فکری
(WIPO)، به IPI اهمیت و نفوذ بین‌المللی منحصر
به فردی بخشیده است.

کیفیت بر کمیت و نقش سیاست‌گذاری جهانی

IGE/IPI یک سازمان دولتی با تقریباً ۳۰۰ کارمند است که مسئولیت پتنت‌ها، علائم تجاری، طرح‌های صنعتی و نظارت بر کپی‌رایت را بر عهده دارد. ویژگی‌های کلیدی آن عبارتند از:

تمرکز بر نوآوری بالا: درخواست‌های پتنت ملی در سوئیس معمولاً منعکس‌کننده حوزه‌های با ارزش افزوده بالا مانند فناوری پزشکی (MedTech)، داروسازی (Pharma) و ساعت‌سازی دقیق هستند. پتنت‌های سوئیس اغلب به دلیل کیفیت بررسی بالا، از اعتبار قابل توجهی در سطح جهانی برخوردارند.

خدمات جستجوی تجاری (IPI): ip-search از طریق یک واحد خدمات تجاری به نام ip-search، خدمات جستجوی پتنت پولی و تخصصی را برای شرکت‌ها و افراد ارائه می‌دهد. این خدمات فراتر از بررسی رسمی است و شامل جستجوهای پیشرفته هنری، تحلیل اعتبار پتنت و جستجوی عدم نقض (Freedom-to-Operate) می‌شود.

نفوذ بین‌المللی و WIPO: سوئیس نه تنها میزبان WIPO است، بلکه IPI به عنوان نماینده اصلی دولت فدرال در سازمان‌های بین‌المللی IP و مذاکرات دوجانبه عمل می‌کند. این نقش سیاست‌گذاری، IPI را به یک دفتر قانون‌گذار (Policy Office) در عرصه جهانی تبدیل کرده است.

سیستم «آزمایش شده در برابر عدم نقض»: به دلیل حجم نسبتاً کمتر درخواست‌های پتنت ملی (بسیاری از شرکت‌ها ترجیح می‌دهند مستقیماً از طریق EPO ثبت نام کنند)، پتنت‌های ملی سوئیس اغلب یک بررسی دقیق را پشت سر می‌گذارند که به اعتبار آن‌ها می‌افزاید.

اهمیت ژئوگرافیک و شاخص‌های نوآوری

سوئیس به طور مداوم در صدر شاخص‌های نوآوری جهانی (مانند شاخص نوآوری جهانی WIPO) قرار می‌گیرد. این موفقیت نه تنها به دلیل سرمایه‌گذاری‌های سنگین در R&D است، بلکه نشان‌دهنده عملکرد کارآمد و مؤثر IPI در حمایت از حقوق نوآوران است. تمرکز IPI بر توسعه قوانین IP در حوزه‌هایی مانند کشاورزی پایدار و فناوری سبز (GreenTech)، آن را به یک الگو برای دفاتر IP در مورد مسئولیت‌های اجتماعی و محیط زیستی تبدیل کرده است.

سرویس فدرال مالکیت فکری روسیه

سرویس فدرال مالکیت فکری روسیه (Rospatent)، نهاد اجرایی فدرال در فدراسیون روسیه است که مسئولیت اجرای سیاست‌های دولتی و ارائه خدمات در زمینه حفاظت قانونی از اختراعات، مدل‌های کاربردی، طرح‌های صنعتی، علائم تجاری و نرم‌افزارهای کامپیوتری را بر عهده دارد.

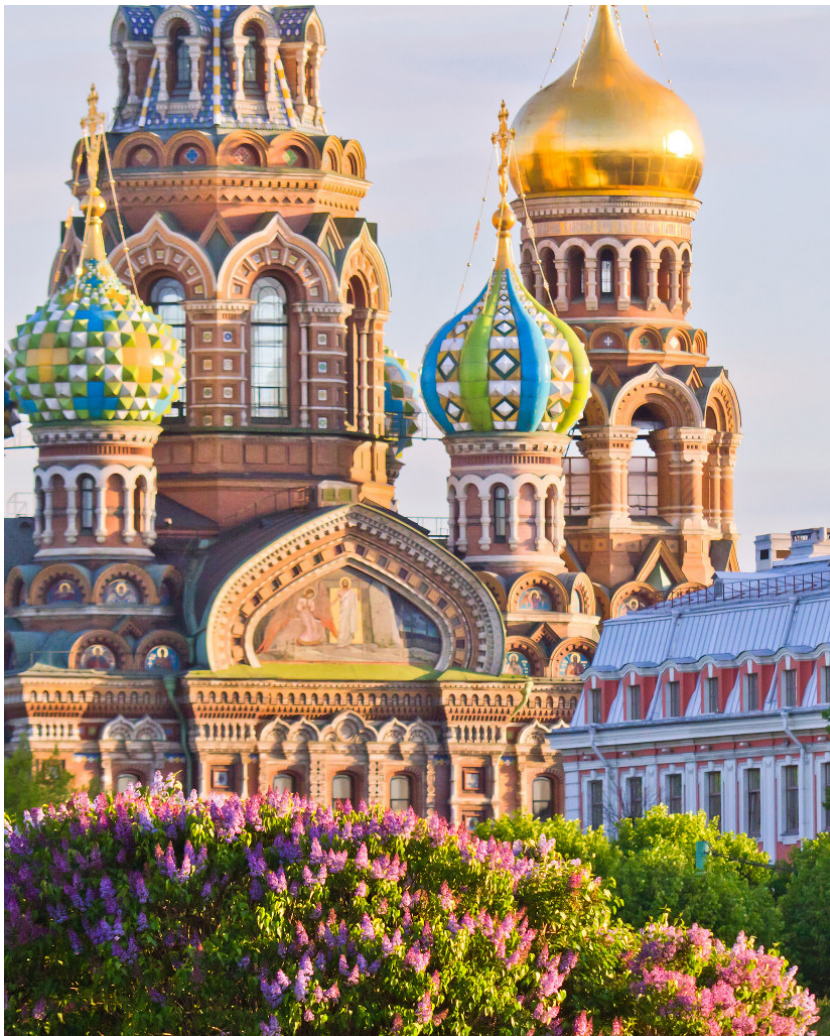
تمرکز بر نوآوری‌های استراتژیک و ملی Rospatent نقشی حیاتی در حمایت از توسعه علمی و فنی ملی، به‌ویژه در حوزه‌هایی که منافع استراتژیک دولت درگیر است، ایفا می‌کند:

اولویت‌های نظامی و استراتژیک: Rospatent بر حفاظت از حقوق مالکیت فکری مرتبط با نتایج فعالیت‌های تحقیق، توسعه و فناوری‌های نظامی، ویژه و دو منظوره که توسط بودجه فدرال تأمین مالی می‌شوند، نظارت می‌کند. این تمرکز، اهمیت IP را به عنوان یک ابزار امنیت ملی در روسیه نشان می‌دهد.

تسهیل جایگزینی واردات: Rospatent به طور فعال از شرکت‌های داخلی حمایت می‌کند تا نوآوری‌های خود را در راستای اهداف جایگزینی واردات ثبت و توسعه دهند. این امر به‌ویژه در حوزه‌هایی مانند فناوری‌های انرژی، نرم‌افزار داخلی و صنایع پیشرفته مشهود است.

نوسازی و دیجیتال‌سازی: Rospatent در سال‌های اخیر تلاش‌های قابل توجهی برای نوسازی فرآیندهای خود، از جمله اجرای سیستم‌های اطلاعاتی برای مقایسه مدل‌های سه‌بعدی و خدمات آنلاین انجام داده است. این اقدامات برای مدیریت مؤثرتر حجم درخواست‌ها و افزایش دسترسی عمومی به اطلاعات پتنت انجام شده است.

استالین‌گرا...

برف و یخ و تاریخ

همکاری‌های منطقه‌ای و بین‌المللی

Rospatent در مجامع بین‌المللی فعال است و به‌ویژه در چارچوب جامعه کشورهای مستقل مشترک‌المنافع (CIS) و گروه BRICS به توسعه سیستم IP منطقه‌ای کمک می‌کند. هدف اصلی همکاری‌های بین‌المللی آن، تسهیل حفاظت از IP روسیه در خارج از کشور و همسوسازی سیستم حقوقی روسیه با استانداردهای جهانی است. این دفتر همچنین به طور مستمر در کمیته‌های WIPO برای شکل‌دهی به قوانین بین‌المللی مشارکت دارد.

چالش‌های Rospatent: یکی از چالش‌های اصلی Rospatent، ایجاد اطمینان خاطر در متقاضیان خارجی در مورد اجرای مؤثر قوانین IP است. اگرچه قوانین روسیه به طور فزاینده‌ای با استانداردهای بین‌المللی همسو می‌شوند، اما نگرانی‌هایی در مورد پیچیدگی سیستم‌های حقوقی محلی و مبارزه با جعل وجود دارد که Rospatent به طور فعال در حال رسیدگی به آن‌ها است.

مقایسه و تفاوت‌های کلیدی در اکوسیستم

در حالی که IGE/IPI، DPMA و Rospatent همگی در اعطای حقوق انحصاری IP مشترک هستند، رویکردهای آن‌ها تفاوت‌های فاحشی دارند که ناشی از ساختارهای اقتصادی و نقش‌های ژئوپلیتیک کشورها است:

ویژگی، آلمان (DPMA)، سوئیس (IGE/IPI)، روسیه (Rospatent) تمرکز اقتصادی، مهندسی مکانیک، حمل و نقل، صنایع سنگین (Industry 4.0)، کیفیت بالا، فناوری پزشکی، داروسازی و مالی، نوآوری‌های استراتژیک و دفاعی، جایگزینی واردات. نقش بین‌المللی، بزرگترین دفتر ملی در اروپا، همکاری قوی با EPO، میزبان WIPO، تمرکز بر سیاست‌گذاری جهانی و کیفیت بالا، نقش محوری در CIS، تمرکز بر منافع ملی و همکاری‌های BRICS.

ابزار خاص IP، مدل کاربردی (Utility Model) فعال برای نوآوری‌های سریع، خدمات جستجوی تجاری (ip-search) برای اعتبار سنجی پتنت، حفاظت از IP در حوزه‌های نظامی و دو منظوره. کیفیت بررسی، بسیار بالا (به دلیل استانداردهای دقیق مهندسی)، استثنایی (تأکید بر اعتبار حقوقی)، در حال بهبود با تمرکز بر نوسازی فرایندها.

اکوسیستم
کشورهای
اوراسیا...

آلمان و نقشش...

بیشتر راجب آلمان

بسیار خوب. برای تکمیل مقاله و عمق بخشیدن به تحلیل سازمان‌های مالکیت فکری آلمان، سوئیس و روسیه، در اینجا ۶۰۰ کلمه اطلاعات تکمیلی متمرکز بر جزئیات حقوقی، همکاری‌های منطقه‌ای و چالش‌های ناشی از محیط حقوقی خاص هر کشور آورده شده است.

اطلاعات تکمیلی: جزئیات حقوقی و همکاری‌های منطقه‌ای

این بخش به بررسی عمیق‌تر سازوکارهای حقوقی و ارتباطات بین‌المللی IGE/IPI، DPMA و Rospatent می‌پردازد که در پیشبرد اهداف نوآوری آن‌ها حیاتی است.

۱. آلمان و رابطه با دفتر ثبت اختراعات اروپا (EPO)

آلمان یک مورد خاص در سیستم IP اروپا است؛ مونیخ هم میزبان DPMA و هم میزبان EPO است. این همزیستی، یک تأثیر دوگانه ایجاد کرده است:

مزیت استراتژیک: شرکت‌های آلمانی دسترسی بی‌نظیری به هر دو سیستم ثبت ملی و منطقه‌ای (اروپا) دارند. این امر امکان انتخاب استراتژیک را برای متقاضیان فراهم می‌کند: استفاده از پتنت ملی (DPMA) برای حفاظت سریع و کم‌هزینه در داخل، یا استفاده از پتنت اروپایی (EPO) برای پوشش ۳۹ کشور عضو.

سهم بالا در پتنت‌های اروپایی: بسیاری از شرکت‌های بزرگ آلمانی (مانند زیمنس، بوش و بایر) ترجیح می‌دهند بیشتر درخواست‌های پتنت خود را مستقیماً از طریق EPO ثبت کنند تا پوشش گسترده‌تری داشته باشند. با این حال، DPMA همچنان مرجع اصلی برای مدل‌های کاربردی و علائم تجاری باقی می‌ماند.

تأثیر بر دادگاه یکپارچه پتنت (UPC): آلمان در راه‌اندازی دادگاه یکپارچه پتنت (Unitary Patent Court - UPC) که قرار است به زودی شروع به کار کند، نقشی محوری دارد. UPC به دنبال ساده‌سازی اختلافات پتنت در سراسر اتحادیه اروپا است و این امر موقعیت مونیخ و سیستم حقوقی آلمان را به عنوان مرکز حل و فصل اختلافات IP اروپا تقویت می‌کند.

بين الملل...

همکاری‌های بین‌المللی و PPH

IGE/IPI دارای یک رویکرد منحصر به فرد در قبال پتنت‌ها و سایر اشکال IP است:

سیستم «اعطای بدون جستجو» (Grant Without Search): سوئیس به متقاضیان این امکان را می‌دهد که تحت شرایط خاصی، بدون نیاز به جستجوی کامل سوابق پتنت، درخواست پتنت ملی ارائه دهند. با این حال، متقاضی می‌تواند درخواست جستجوی کیفیت (Quality Search) از IPI کند تا اعتبار و تازگی اختراع خود را قبل از اعطا بررسی کند. این انعطاف، به ویژه برای شرکت‌های نوپا، می‌تواند مفید باشد.

نقش محوری در کپی‌رایت: برخلاف آلمان (که وزارت دادگستری مسئولیت‌های کپی‌رایت را تقسیم می‌کند) و روسیه، IGE/IPI دارای مسئولیت مستقیم در نظارت بر قانون کپی‌رایت و نمایندگی دولت در مجامع بین‌المللی کپی‌رایت است.

استانداردهای بالای BioMed: با توجه به حضور شرکت‌های داروسازی بزرگ (مانند روچ و نوارتیس) و قطب‌های نوآوری پزشکی، IPI از دقیق‌ترین فرآیندهای بررسی در زمینه پتنت‌های دارویی و بیوتکنولوژی برخوردار است تا اطمینان حاصل شود که پتنت‌ها مطابق با قوانین سختگیرانه اخلاقی و تازگی هستند.

روسیه و سیستم مالکیت فکری اوراسیا

نقش Rospatent در چارچوب حقوقی منطقه‌ای اوراسیا و قوانین خاص آن در حوزه IT بسیار مهم است:

پتنت اوراسیا (Eurasian Patent Organization - EAPO): روسیه میزبان و یکی از اعضای کلیدی سازمان پتنت اوراسیا است که به متقاضیان اجازه می‌دهد با یک درخواست واحد، پتنت‌های خود را در ۸ کشور منطقه (شامل روسیه، قزاقستان و بلاروس) حفاظت کنند. Rospatent با همکاری EAPO، نقش مهمی در یکپارچه‌سازی فضای IP اوراسیا ایفا می‌کند.

ثبت نرم‌افزار: در فدراسیون روسیه، برنامه‌های کامپیوتری و پایگاه‌های داده به عنوان آثار ادبی تحت حمایت کپی‌رایت قرار می‌گیرند، اما می‌توانند به صورت اختیاری در Rospatent نیز ثبت شوند. این ثبت، شواهد بیشتری از تاریخ ایجاد و مالکیت را ارائه می‌دهد، هرچند به منزله اعطای پتنت نیست.

چالش حقوقی خارجی: محیط قانونی روسیه برای شرکت‌های خارجی که به دنبال اجرای حقوق IP خود هستند، می‌تواند پیچیده باشد. Rospatent به طور مستمر در تلاش است تا با ایجاد دادگاه‌های تخصصی IP و افزایش شفافیت، نگرانی‌های بین‌المللی را در مورد اجرای مؤثر قانون و سرعت رسیدگی به دعاوی کاهش دهد. این تلاش‌ها برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی در حوزه‌های با فناوری بالا حیاتی است.

شماره هشتم - سال دوم (بهمن ماه ۱۴۰۴)
صاحب امتیاز: محمد شکرایی
سرمدبیر: محمد شکرایی
اعضای هیئت تحریریه: محمد شکرایی

آدرس: دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی
تماس: ۰۹۲۰۶۶۸۰۱۲۸

